

NORGES HØYESTERETT

Den 17. november 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Noer og Arntzen i

HR-2020-2223-U, (sak nr. 20-150157STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A

mot

Påtalemyndigheten

(statsadvokat Kaia Strandjord)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens ankenektelse etter straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (2) A ble 19. mai 2020 siktet for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd. A samtykket i at saken ble avgjort ved tilståelsesdom og erklærte seg skyldig i henhold til siktelsen.
- (3) Inntrøndelag tingrett avsa 10. juni 2020 tilståelsesdom med slik slutning:
  - «1. A, født 00.00.1950, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd til fengsel i 15 – femten – dager. Fullbyrding av straffen utsettes med en prøvetid på to år i medhold av jf. straffeloven § 34.

Han dømmes videre til å betale en bot på 40 000 – førtitusen – kroner, subsidiært fengsel i 15 – femten – dager jf. straffeloven § 54.
  2. A fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode av 13 – tretten – måneder regnet fra dommen er rettskraftig jf. vegtrafikkloven § 33 jf. tapsforskriften § 3-2 nr. 1. Til fradrag i tapsperioden kommer den tid føreretten har vært beslaglagt jf. tapsforskriften § 1-4. Han pålegges å gjennomføre full ny førerprøve som vilkår for å få tilbake føreretten etter tapsperioden jf. tapsforskriften § 8-3.»
- (4) A anket til Frostating lagmannsrett, som 25. september 2020 avsa beslutning med slik slutning:

«Anken nektes fremmet.»

- (5) A har anket til Høyesterett. Det anføres at han ikke var beruset under kjøringen og at utåndingsprøven ga utslag fordi utstyret som ble brukt var rengjort med antibac av politiet.
- (6) *Påtalemyndigheten* har i tilsvar tilbakevist anførselen om at utåndingsprøven kan ha gitt utslag på grunn av antibac. Med henvisning til en nylig innhentet sakkyndiguttalelse er det for øvrig opplyst at det ikke er samsvar mellom siktedes oppgitte alkoholkonsum og det senere måleresultatet. Det anføres likevel at dette ikke er uvanlig i saker om promillekjøring og at anken må forkastes.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd.
- (8) Ankeutvalget er kommet til at både lagmannsrettens beslutning og tingrettens dom må oppheves fordi vilkårene for å pådømme saken som tilståelsesdom ikke var oppfylt. Siktedes forklaring i rettsmøtet om sitt alkoholkonsum var ikke forenlig med overtredelse av vegtrafikkloven § 22 første ledd. Dette er ikke anført for Høyesterett, men det kan prøves utenfor ankegrunnen, jf. Rt-2009-872 avsnitt 17, hvor det heter:

«Verken for lagmannsretten eller Høyesterett er det anført at tingrettens dom må oppheves på dette grunnlaget. Etter straffeprosessloven § 342 andre ledd nr. 4 kan imidlertid ankeinstansen uansett ankegrunn 'etter omstendighetene oppheve dommen på grunn av feil som nevnt i § 343 annet ledd'. Den aktuelle feilen omfattes etter min mening av § 343 andre ledd nr. 4 som fastsetter at det, dersom den aktuelle ankegrunnen er påberopt, er en absolutt opphevelsesgrunn at 'dommen er avsagt av en rett som ikke var domsmyndig i saken'. Uforbeholden tilståelse er, som nevnt, et grunnvilkår for at det kunne avsies tilståelsesdom i denne saken. Når den protokollerte forklaringen ikke oppfylder dette vilkåret, hadde ikke tingretten kompetanse til å behandle saken som tilståessak. Jeg finner etter dette at tingrettens dom og lagmannsrettens dom med ankeforhandling må oppheves.»

- (9) I saker om promillekjøring gjelder ikke kravet om uforbeholden tilståelse, og det er tilstrekkelig at siktede innen retten erklærer seg skyldig etter siktelsen, jf. straffeprosessloven § 248 første ledd bokstav b. Det er imidlertid fortsatt krav om at skylderkjennelsen må styrkes av de øvrige opplysninger og at det ikke er betenkelig å pådømme saken som tilståelsesdom, jf. note 17 til § 248 i ajourført versjon av Straffeprosessloven, kommentarutgave av Erik Keiserud m.fl. (à jour per 1. januar 2020). I Rt-1990-1019 ble en tilståelsesdom (den gang kalt forhørsrettsdom) opphevet fordi siktedes forklaring om sitt konsum ikke ga grunnlag for at den dagjeldende promillegrensen på 0,5 promille var overskredet:

«På dette punkt finner jeg at omstendighetene gir rom for en tvil som rokker ved grunnlaget for å avsi forhørsrettsdom. Det kan ikke legges til grunn at det alkoholinntak som er erkjent, nødvendigvis måtte medføre at domfelte hadde en promille på over 0,5 ved kjøringen hjem kl. 20.00. Spørsmålet vil kunne bero på når alkoholen ble inntatt og på hvilket kvantum vodka det var i drinken. Om disse forhold er domfeltes forklaring ikke tilstrekkelig presis til at det kan konstateres at han må ha vært påvirket ved kjøringen. Domfellelsen etter § 22 første ledd må etter dette oppheves.»

- (10) Siktelsen går ut på at A skal ha ført personbil klokken 10.25 den 17. april 2020, til tross for at han var påvirket av alkohol. Dette er basert på utåndingsprøve tatt av A klokken 11.09 samme formiddag, som viste en alkoholkonsentrasjon på 0,27 milligram per liter luft, noe tingretten har lagt til grunn tilsvarende en promille på 0,54.

(11) I rettsmøte forklarte A følgende om sitt alkoholkonsum:

«Han hadde ikke drukket noe aktuelle dag, men han drakk en vodka drink og noe rødvin kvelden før (ca 1,5 dl). Han avsluttet drikkingen ca 23.30.»

(12) Påtalemyndigheten har i forbindelse med sitt tilsvarende til As anke til Høyesterett innhentet en sakkyndig uttalelse for å belyse forholdet mellom As forklaring om sitt alkoholkonsum og måleresultatet. Analysen viser at det er et åpenbart avvik mellom det A forklarte om sitt alkoholkonsum og den målte promillen. Det heter om dette i den sakkyndige uttalelsen:

«Dersom det legges til grunn forbrenning fra kl. 23.30 vil det opplyste inntaket kvelden før ikke lede til målbar blodalkoholkonsentrasjon morgenen etter.

I denne saken er avviket mellom oppgitt inntak så stort at det kan konkluderes med at måleresultatet fra Evidenzer-analysen ikke er forenlig med opplyst inntak.

Det bemerkes at det skal et svært stort inntak til for at en blodalkoholkonsentrasjon rundt 0,6 promille skal kunne sees rundt 12 timer etter inntak. Hos en person med normal forbrenning på rundt 0,15 promille per time må blodalkoholkonsentrasjonen 12 timer tidligere da ha vært så høy som 2,4 promille.»

(13) As forklaring i tingretten er dermed ikke forenlig med overtredelse av veitrafikkloven § 22 første ledd. Det var da ikke grunnlag for å pådømme saken som tilståelsesdom.

(14) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning og tingrettens dom oppheves.

Ragnhild Noer
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)